

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН, ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

КАФЕДРА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА
І МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

**Теоретичні та практичні аспекти
антикризового регулювання
економіки країни**

ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

4 травня 2019 року

Одеса
2019

УДК 338.246.025(063)
Т33

Організаційний комітет:

Горняк О. В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії та історії економічної думки ОНУ імені І. І. Мечникова.

Якубовський С. О. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ОНУ імені І. І. Мечникова.

Ломачинська І. А. – кандидат економічних наук, доцент, заступник декана економіко-правового факультету ОНУ імені І. І. Мечникова.

Ніколаєв Ю. О. – кандидат економічних наук, доцент, заступник завідувача кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ОНУ імені І. І. Мечникова.

Відповідальний за випуск:

Якубовський Сергій Олексійович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ОНУ імені І. І. Мечникова

Теоретичні та практичні аспекти антикризового регулювання економіки країни: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 4 травня 2019 р.) / відп. за випуск д.е.н., проф. С. О. Якубовський. – Одеса : ОНУ імені І. І. Мечникова, 2019. – 104 с.

ISBN 978-617-7326-42-6

Викладено тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Теоретичні та практичні аспекти антикризового регулювання економіки країни», яка відбулася у м. Одеса 4 травня 2019 року.

338.246.025(063)

СЕКЦІЯ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Кононова О. Є.

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
СУБ'ЄКТА ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ.....75

СЕКЦІЯ 6. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Затонацька Т. Г., Анісімова О. Ю.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ФІНАНСУВАННЯ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....76

Надрага В. І.

СОЦІАЛЬНЕ БЮДЖЕТУВАННЯ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ79

Рудик О. А.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ВИМІРИ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ
ВІДНОСИН ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ82

СЕКЦІЯ 7. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Врччкa В. В.

FISHER'S EQUATION AND TAYLOR'S RULE IN THE U.S. ECONOMY84

Дмитренко І. Б.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ НОВОГО ПІДХОДУ ДО ОЦІНКИ КАПІТАЛУ
БАНКУ ДЛЯ ПОКРИТТЯ ОПЕРАЦІЙНОГО РИЗИКУ87

Марчук В. Ю., Шевченко Є. В.

БАНКИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ДЕПОЗИТАРНУ ДІЯЛЬНІСТЬ
ДЕПОЗИТАРНОЇ УСТАНОВИ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ89

Момот О. М.

ЦІЛЬОВА ВМОТИВОВАНІСТЬ ЕКСПАНСІЇ
ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОГО БАНКІВСЬКОГО КАПІТАЛУ93

СЕКЦІЯ 8. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Артюх О. В., Добрунік Т. П.

ПОДАТКОВІ НОВАЦІЇ У 2019 РОЦІ: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН96

СЕКЦІЯ 9. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Макаренко О. І., Коляда Ю. О.

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ВИТРАТ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ99

СЕКЦІЯ 8. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Артюх О. В.

*кандидат економічних наук, доцент,
Одеського національного економічного університету*

Добрунік Т. П.

*кандидат економічних наук, доцент,
Одеського національного економічного університету
м. Одеса, Україна*

ПОДАТКОВІ НОВАЦІЇ У 2019 РОЦІ: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН

З метою формування достовірного обліку та звітності в системі оподаткування важливо постійно проводити моніторинг і аналіз законодавчих змін, враховувати дані результати при визначенні податкових зобов'язань і відображенні їх у податковій звітності.

В рамках даної публікації розглянемо прийняті до впровадження основні податкові новації щодо справляння податку на прибутки у 2019 році, з ціллю їх адекватного застосування в практиці платників податків.

Так, з 01.01.2019 року у вітчизняну систему оподаткування Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» № 2628-VIII від 23.11.2018 р. [1] введено поняття «актив з права користування», як «визнаний орендарем згідно з вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) актив, який представляє право орендаря використовувати базовий актив протягом строку оренди» – пп. 14.1.1² п.14.1 ст. 14 Податкового кодексу України (ПКУ).

З цього приводу варто зауважити, що платник податків у процесі господарської діяльності при здійсненні орендних операцій повинен відображати в підсистемах обліку (бухгалтерському та податковому) інформацію про активи з права користування в контексті вимог МСФЗ (IFRS) 16 «Оренда» (за виключенням короткострокової оренди та оренди, за якою базовий актив є малоцінним, – через їх звільнення від визнання) [2].

У цьому контексті виникає питання: для цілей оподаткування та формування в обліку податкової інформації про цей ресурс до якої групи активів його слід відносити? Якщо актив з права користування передано орендарю на термін більше року, то можна його вважати необоротним, та, як актив з права користування майном, нематеріальним активом?

Разом з цим слід зауважити, що за коментарями ради по МСФЗ «право на використання активу не є нематеріальним активом, оскільки нематеріальний актив передбачає право доступу, а оренда є правом використання» [3]. Проте, такі коментарі підлягають більш детальному розкриттю через те, що тлумачення в них терміну «право на використання активу» складно співвіднести з нормативними визначеннями таких понять за МСФЗ, як: актив, необоротний актив, нематеріальний актив, класифікаційні групи нематеріальних активів. Виходячи з цього, постає цілком закономірне питання: до яких активів слід відносити актив з права користування (при тому, що в обліковій практиці на сьогодні існують тільки необоротні та оборотні активи з їх подальшим розподілом)? Тому, з метою кореляції понятійних тлумачень у системі оподаткування та в обліковій сфері за

МСФЗ, було б цілком логічно подальше уточнення активу з права користування в частині його ідентифікації, визнання, класифікації.

Актив з права користування оцінюється за первісною вартістю, яка за вимогами МСФЗ (IFRS) 16 «Оренда» включає в себе:

- первинну оцінку зобов'язання;
- орендні платежі, вже виплачені на дату початку оренди або до неї, за вирахуванням вже отриманих стимулюючих платежів;
- початкові прямі витрати;
- оцінку витрат по демонтажу базового активу, відновленню ділянки або базового активу, зобов'язання за якими виникає на дату початку оренди [2].

В світлі чинного законодавства з бухгалтерського обліку та податкових вимог «актив з права користування», на нашу думку, найбільш адекватно співвідноситься з поняттям «нематеріальний актив», зокрема, з такою групою, як «права користування майном (право користування земельною ділянкою, крім права постійного користування земельною ділянкою відповідно до закону, право користування будівлею, право на оренду приміщень тощо)» [4].

Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» № 2628-VIII від 23.11.2018 р. [1] до операцій з активами з права користування за договорами оренди прийнято не застосовувати загальне правило коригування фінансового результату до оподаткування на різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів (п. 138.1-138.3 ст. 138 ПКУ). Це свідчить про те, що всі витрати, які пов'язані з таким активом – активом з права користування, незалежно від його цільового призначення (навіть якщо цей актив не призначений для використання в господарській діяльності платника податку), будуть впливати на зменшення фінансового результату до оподаткування податком на прибуток. На наш погляд, такий підхід порушує принцип рівності оподаткування операцій в контексті їх зв'язку з господарською діяльністю, тобто діяльністю, спрямованою на отримання доходу (пп. 14.1.36 п.14.1 ст. 14 ПКУ) [4].

Крім наведених змін в оподаткуванні податком на прибуток, які набули чинності з 01.01.2019 року, Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» № 2628-VIII від 23.11.2018 р. [1] внесені ще такі зміни та уточнення, як:

- визначено поняття нормативу витрат на виплати страховим посередникам (пп. 14.1.125¹ п.14.1 ст.14 ПКУ);
- уточнено поняття деривативу (пп. 14.1.45 п. 14.1 ст. 14 ПКУ);
- доповнено нова різниця для коригування фінансового результату до збільшення при перевищенні виплат (винагород) страховим посередникам понад встановлений норматив витрат (пп. 141.1.3 п. 141.1 ст. 141 ПКУ);
- продовжено дію норми щодо застосування прискореної амортизації з 01.01.2017 року по 31.12.2019 року. в рамках дотримання вимог п. 43 підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ [4].

Отже, аналіз законодавчих змін у 2019 році в частині справляння податку на прибуток дозволив виявити, що при введенні у податкову сферу нового активу – активу з права користування, не вирішена проблема кореляції його з іншими активами при оподаткуванні та формуванні інформації про такий актив в обліку та звітності. Разом з цим слід зауважити, що проблемні аспекти податкових новацій, вирішення яких розпочато в даній публікації, уможливають науковий пошук у заданому напрямку.

Література:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів: Закон України № 2628-VIII від 23.11.2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-19>.
2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 16 «Оренда» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IFRS16%20ukr_AH%20\(1\)-compressed%20\(1\).pdf](https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IFRS16%20ukr_AH%20(1)-compressed%20(1).pdf).
3. Deloitte. МСФЗ (IFRS) 16 «Оренда» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ua/Documents/audit/IFRS%2016_BB.pdf.
4. Податковий кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.